

VÝSLEDOK 1

MÚDROŠŤ NA KONCI ŽIVOTA

*Analýza vzťahu medzi múdrosťou
a well-being v partnerskej krajine (POĽSKO)*

Projekt: „The Pursuit of Wisdom in Adult Education”

No 2020-1-PL01-KA204-082037

MÚDROŠŤ NA KONCI ŽIVOTA

Múdrosť na konci života. Analýza vzťahu medzi Múdrosťou a well-being v partnerskej krajine POĽSKO

Spoločnosť sa mení – Európania žijú dlhšie ako kedykoľvek predtým a vekový profil obyvateľstva sa rýchlo mení. Táto demografická zmena je charakterizovaná klesajúcim percentom ľudí v produktívnom veku a súčasným nárastom počtu starších ľudí (EUROSTAT, 2020).

V posledných rokoch sme zaznamenali rastúci trend starnutia populácie. Podiel starších osôb v populácii Poľska sa postupne zvyšuje. Ku koncu roka 2020 počet osôb vo veku 60 a viac rokov presiahol 9,8 milióna, čo bolo o 1,0 % viac ako rok predtým. Percento starších osôb v poľskej populácii predstavovalo 25,6 %.

Podľa Pl'ského štatistického úradu sa má počet obyvateľov vo veku 60 a viac rokov v Poľsku v roku 2030 zvýšiť a dosiahnuť 10,8 milióna a v roku 2050 na 13,7 milióna.

Potom budú starší ľudia tvoriť asi 40 % celkovej populácie Poľska. V roku 2020 sa pomer vekovej závislosti¹ zvýšil na 28,2 z 27,2 zaznamenaných pred rokom. Pomer obyvateľov po produktívnom veku na 100 osôb v produktívnom veku bol 37,5, kým v predchádzajúcom roku to bolo 36,5.

Väčšina seniorov žije v mestách. V roku 2020 bola miera urbanizácie osôb vo veku 60 a viac rokov na úrovni 64,3 %. Seniori tvorili 27,7 % mestského obyvateľstva a 22,7 % vidiekeho obyvateľstva.¹

Z výsledkov Prieskumu sociálnej súdržnosti z roku 2019 vyplýva, že seniori sa vyznačujú oveľa nižšou aktivitou súvisiacou s náplňou práce vykonávanou v každodennom živote.

Učenie a vzdelávanie nám dávajú príležitosť prehodnotiť vzťah medzi generáciami.

Skôr ako na odčleňovanie by sa mala pozornosť sústrediť na solidaritu medzi rôznymi generáciami s cieľom bojovať proti sociálnemu vylúčeniu, diskriminácii na základe veku a proti znevažujúcim postojom k starším ľuďom.

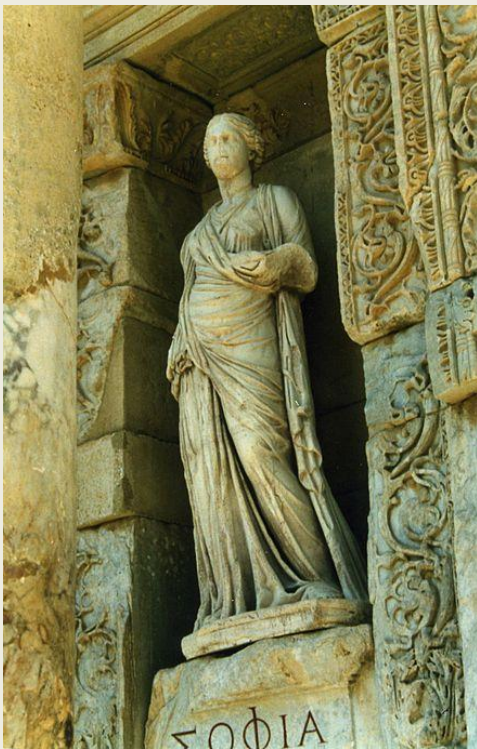
Vek človeka, hoci je dôležitou podmienkou prejavu múdrosti, nie je dostatočnou podmienkou.

Preto vyvstáva otázka, ako rozumieť múdrosti a čo prispieva k jej formovaniu a rastu, keďže faktor času sám o sebe nezaručuje jej objavenie.ⁱⁱ

Dopyt po medzigeneračnom vzdelávaní je výsledkom vekovej segregácie v spoločnosti. Vo výchove toto delenie pretrváva až do staroby. Seniori majú málo príležitostí zažiť medzigeneračné vzdelávanie.

Ľudia sa najčastejšie zdržiavajú v skupine rovesníkov: od škôlok až po univerzity tretieho veku. Medzigeneračné vzdelávanie pôsobí na starších ľudí priaznivo, pretože im dáva možnosť osvojiť si nové zručnosti a vedomosti a tiež znižuje riziko depresí a pocitov izolácie.

Je potrebné čeliť zložitej situácii starších ľudí žijúcich v ústavoch bez nedostatku podpory s rizikom izolácie. Seniori potrebujú prostredie, kde môžu odovzdávať múdrosť prostredníctvom príbehov (osobná múdrosť).

Zosobnenie Múdrosti (Koine Greek: Σοφία, Sophia)
v Celsovej knižnici v Efeze (druhé storočie).

Celoživotné vzdelávanie je začlenenie nepretržitého vzdelávania počas celého života.

Hodnota učenia pre aktívne starnutie umožňuje človeku vyrovnáť sa s nepredvídateľnými výzvami života a využiť príležitosti na riadenie svojho osudu. Zvyšuje praktickú schopnosť starších prispievať súčasnej spoločnosti a odovzdávať skúsenosti, nápady a inovácie pre život v budúcnosti.

Múdrost' ako výsledok pozitívneho starnutia.

Rast v múdrosti v nasledujúcich rokoch života si vyžaduje kombináciu:

- praktických zručností,
- emocionálnej inteligencie,
- schopnosti empatie.

Ako môže múdrost' starších podporiť sociálny well-being?

Starší sú naďalej vysoko rešpektovanými členmi svojich komunít. Starší, ktorí sú považovaní za strážcov múdrosti, sa v mnohých spoločnostiach tešia značnému stupňu spoločenskej úcty.ⁱⁱⁱ

Životné podmienky, akými sú fyzické zdravie, sociálno-ekonomické postavenie, finančná situácia, fyzické prostredie a sociálna angažovanosť, nemôžu plne vysvetliť blaho starších ľudí.

Namiesto toho sa zdá, že väčší vplyv majú osobnostné charakteristiky a vvinové faktory.

Múdrost' (definovaná ako kombinácia kognitívnych, reflexívnych a afektívnych vlastností) má hlboko pozitívny vplyv na životnú spokojnosť nezávisle od objektívnych okolností.^{iv}

Starší ľudia sú už dlho základným zdrojom sociálneho well-beingu. Najväčšou povinnosťou starších je odovzdať svoje vedomosti o svete – svoju múdrost' – ďalšej generácii.

ⁱ The situation of older people in Poland in 2020.

ⁱⁱ Mądrość jako efekt pozytywnego starzenia się. Perspektywa psychologiczna
[*Wisdom as a result of positive ageing. The psychological perspective*], prof. dr hab.
Stanisława Steuden, ISSN: 1641-1196.

ⁱⁱⁱ The Path to Well-Being, Paul Stoller Ph.D. The Wisdom of Elders, 2020.

^{iv} Wisdom and Life Satisfaction in Old Age, Monika Ardelt, The Journals of Gerontology:
Series B, Volume 52B, Issue 1, January 1997.

Publication financed with funds from the European Commission under the Erasmus+ publication Has been realized with the financial support of the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the European Commission and the National Agency for Erasmus + no responsibility for the information contained therein.

This material is available under a Creative Commons license.